GEMEENTE ENSCHEDE

Voorstel Gemeenteraad A

Onderwerp	Initiatiefvoorstel Referendumverordening		
Portefeuillehouder	H.D. Heutink		
Organisatieonderdeel	PVV	Aangeboden aan Raad	
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2300002268

Wij stellen u voor te besluiten om:
De Referendumverordening Enschede 2023 vast te stellen

Inleiding en voorgeschiedenis
In de gemeente Enschede is het momenteel niet mogelijk een referendum te houden. Op basis van de Gemeentewet kan de raad besluiten tot het vaststellen van een referendumverordening. Hiermee wordt het uitvoeren van een referendum juridisch mogelijk, als daar in de toekomst behoefte aan is.

Publieksvriendelijke samenvatting
Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet kan de raad besluiten tot het vaststellen van een referendumverordening, waardoor het uitvoeren van een referendum mogelijk wordt. Na het vaststellen van de verordening houdt de raad de ruimte om wel of niet over te gaan tot het houden van een referendum. Voor ons is de steeds groter wordende kloof tussen burger en gemeentebestuur een bron van zorg en daarom een reden om te pleiten voor de mogelijkheid van een referendum. Wij zijn van mening dat een referendum in bepaalde gevallen een nuttige aanvulling is op de vertegenwoordigende democratie. Bij grote en ingrijpende beslissingen is maatschappelijk draagvlak van groot belang. Het referendum is daarnaast een goed instrument om de burgerparticipatie te bevorderen. Dit past in het huidige tijdsbeeld. Bij ingrijpende beslissingen met verstrekkende gevolgen kunnen de inwoners, indien zij dat nodig achten, besluiten van de raad laten intrekken. Zo kunnen “voorstanders” bij de burgers trachten draagvlak te creëren voor de plannen. En kunnen “tegenstanders” de besluitvorming beïnvloeden op basis van tegenargumenten. Een referendum biedt de inwoners de mogelijkheid om zich uit te spreken over, en betrokken te voelen bij, belangrijke politieke besluiten. De raad weet zich dan gesteund door de inwoners.

Na het vaststellen van de Referendumverordening houdt de raad de ruimte om wel of niet over te gaan tot het houden van een referendum. Primair komt de uitvoering van een referendum bij een referendumcommissie te liggen. Om een referendum te kunnen organiseren zijn 500 handtekeningen nodig (inleidend) en bij het definitieve verzoek 3% van het aantal geregistreerde kiezers bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen. In deze raadsperiode (2022 – 2026) betreft het dan 3837 benodigde ondersteuningsverklaringen om een referendum te organiseren. Ter vergelijking: in Amsterdam zijn 10.000 ondersteuningsverklaringen benodigd met ruim 700.000 kiesgerechtigden. De indiener beoogt een correctief raadgevend referendum mogelijk te maken middels het instrument politieke zelfbinding: een besluit van een individueel raadslid om de uitslag van het referendum te volgen. De provincie Limburg hanteert eenzelfde systematiek in haar referendumverordening. Ook regelt de verordening dat er een referendumcommissie wordt ingesteld die de raad adviseert en het referendumproces evalueert.

Argumenten
1. Een referendumverordening is een aanvulling op de lokale democratie in Enschede.
2. De leden van de gemeenteraad behouden hun besluitvormingsprimaat: in alle gevallen beslissen leden van de gemeenteraad of er een referendum gehouden wordt en of zij zich politiek zullen binden aan de uitslag. De leden van de gemeenteraad mogen conform art. 129 lid 6 Grondwet en art. 27 Gemeentewet niet in hun besluitvormingsprimaat worden aangetast. Zij zullen stemmen zonder last of ruggespraak.
3. De uitkomst van een gehouden referendum kan nimmer direct aanleiding zijn om een raadsvoorstel in te trekken. Raadsleden besluiten individueel of de uitslag van een referendum aanleiding is om een reeds genomen besluit in te trekken.

Kosten en financiële dekking van het voorstel
Het vaststellen van de referendumverordening heeft geen directe, jaarlijkse, financiële consequenties. Zodra er sprake is van een concreet besluit tot het houden van een referendum, moet daarbij ook de dekking van de daarmee gepaard gaande kosten worden aangegeven.

Afweging en alternatieven
Een alternatief is reeds vastgelegd in de Participatieverordening. Daar wordt referendum genoemd als een mogelijke oplossing om te participeren. Echter is de wijze waarop een referendum wordt georganiseerd niet vastgelegd. Er zijn daarom geen alternatieven voorhanden.

Communicatie
De burgers dienen via de gebruikelijke media uitgebreid geïnformeerd worden over de mogelijkheden, maar zeker ook over de onmogelijkheden, tot het houden van een referendum.

Bijlagen

1. **Infographic Referendumverordening**
2. **Referendumverordening Enschede 2023**

GEMEENTE ENSCHEDE

DE ENSCHEDESE REFERENDUMVERORDENING

1. WIJ WILLEN EEN REFERENDUM

2. VERZAMELEN 550 HANDTEKENINGEN

3. CHECK REFERENDUMCOMMISSIE

4. OPHALEN 3837 ONDERSTEUNINGSVERKLARINGEN

5. CHECK REFERENDUMCOMMISSIE

6. REFERENDUM
   - ☐ VOOR
   - ☐ TEGEN

ENSCHEDE